

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

*Uluslararası Katılımlı
8. Engelsiz
Üniversiteler
Çalıştayı*

15-17 Mayıs 2014 | ERZURUM

SONUÇ BİLDİRGESİ

“8. Engelsiz Üniversiteler Çalıştayı” Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü ile Atatürk Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi işbirliğinde 15-17 Mayıs 2014 tarihleri arasında Atatürk Üniversitesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Atatürk Üniversitesi Kültür Merkezi ve Sürekli Eğitim Merkezi'nde yapılan çalıştaya; ikisi yurtdışı olmak üzere toplam 80 üniversite, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Milli Eğitim Müdürlüğü ve sivil toplum kuruluşlarından toplam 416 akademisyen, sağlık çalışanı, öğretmen, idari personel ve öğrenci katılmıştır.

Çalıştaya katılan ortopedik, işitme ve görme engelli katılımcılara destek vermek üzere 24 öğrenci görevlendirilmiştir. Açılıшта katılımcıların yanı sıra çok sayıda davetli yer almıştır. Ayrıca, Erzurum'da bulunan orta öğretim düzeyindeki 50 kadar engelli öğrencinin çalıştayın ilk gününe katılımı sağlanmıştır.

Yurt dışından ve Türkiye genelinden çok sayıda ve farklı kurumlardan katılımın olması, hem uluslararası hem de ulusal anlamda çalıştaya geniş bir bakış açısı kazandırmış, sorunların daha detaylı ele alınmasını ve çözüm önerilerinin etraflıca tartışılmasını sağlamıştır.

Çalıştay süresince işitme engelli katılımcılara destek vermek üzere işaret dili tercümanı bulundurulmuştur.

Çalıştaya bilimsel etik ve kurallar çerçevesinde, araştırma, olgu ve durum analizi içerikli 13 adet poster kabul edilmiş ve çalıştay süresince poster stantlarında sergilenmiştir.

Erzurum Valiliği, Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Erzurum Palandöken İlçe Belediye Başkanlığı ve Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı çalıştaya önemli ölçüde destek sağlamışlardır.

Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Kültür Merkezinde gerçekleştirilen açılış töreninde yapılan konuşmalarda;

- Çalıştay Başkanı **Prof. Dr. Nuri BAKAN** “Çalıştayın amacı ve Çalıştay programı”,
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Eğitim, Rehabilitasyon ve Sosyal Hayata Katılım Dairesi Başkanı **Elçin ER** “Bakanlığın engelli bireylere bakış açısı”,
- YÖK Engelli Öğrenciler Komisyonu Üyesi **Doç. Dr. Hakan SARI** “YÖK tarafından yapılan çalışmalar”,
- Atatürk Üniversitesi Rektörü **Prof. Dr. Hikmet KOÇAK** “Atatürk Üniversitesinde engellilik ve yaşanan sorunlara yönelik yapılan düzenlemeler” konuları üzerinde durmuşlardır.

Açılış töreninden sonra yurt dışı çağrılı konuşmacı **Ursula JONAS**'ın “Engelli ve Kronik Hastalığı Olan Öğrencilerin Alman Yükseköğretim Kurumlarında Eğitimi” konulu konferansı gerçekleştirilmiştir.

Çalıştayın öğleden sonraki kısmı, Üniversitemiz Sürekli Eğitim Merkezinde devam etmiştir. Bu kısımda, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Araştırma Geliştirme ve Proje Dairesi Başkanı **Tayyar KUZ** “Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi ve Eğitim Hakkı”, Anadolu Üniversitesi öğretim üyesi **Doç. Dr. Emine Sema BATU** “Türkiye’de Engelliler ve

Kaynaştırma Uygulamaları” konulu sunumlarını gerçekleştirmiş, ardından iki oturum halinde grup müzakerelerine geçilmiştir.

Birinci gün program bitimini müteakiben katılımcılarla şehir turu yapılmış ve şehrin tarihi mekânları tanıtılmıştır.

Çalıştayın ikinci gününde, Ortadoğu Teknik Üniversitesinden **Claire ÖZEL** “Engelli Öğrenci Birimleri: Sınırların Ötesinde”, Boğaziçi Üniversitesi öğrencisi **Ayşegül DERİN** “Eşit Bir Eğitim için Engelsiz Kampüs” ve Ege Üniversitesinden **Doç. Dr. Hatice ŞAHİN** “Engelli Bireylerin Eğitim Hakkından Yararlanması ve Bariyerler” konulu sunumlarını gerçekleştirmişlerdir.

Çalıştayın birinci gününde yapılan grup çalışma raporları, ikinci gün sunulmuştur. Aynı gün, çalıştayın öğleden sonraki kısmında YÖK temsilcisi **Prof. Dr. Meltem YILMAZ** ve çalıştay başkanı **Prof. Dr. Nuri BAKAN** moderatörlüğünde grup çalışma sonuçları tartışmaya açılmış, çalıştay raporu hazırlanmış ve çalıştayın değerlendirilmesi yapılarak bir sonraki çalıştayın nerede yapılacağı kararlaştırılmıştır.

İkinci gün programının bitiminden sonra katılımcılara sosyal program çerçevesinde yapılması planlanan Palandöken Kayak Tesisleri, Atlama Kuleleri ve Aziziye Tabyaları gezisi gerçekleştirilmiştir.

Sosyal program için ayrılan çalıştayın üçüncü gününde istekli katılımcılara yönelik bir günlük Tortum Şelalesi gezisi planlanmış ve bu gezi 100 civarında katılımcı ile gerçekleştirilmiştir.

1. KATILIMCI ÜNİVERSİTELER

Almanya Deutscher Studentenwerk, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ahi Evran Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi, Amasya Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Ardahan Üniversitesi, Artvin Çoruh Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi, Bakü Tıp Üniversitesi, Batman Üniversitesi, Bayburt Üniversitesi, Bitlis Eren Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Bozok Üniversitesi, Bülent Ecevit Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Dumlupınar Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Erzincan Üniversitesi, Erzurum Teknik Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Gediz Üniversitesi, Gümüşhane Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Harran Üniversitesi, Hitit Üniversitesi, Iğdır Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Karabük Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Melihsah Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Mevlana Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi, Niğde Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Orta Doğu Teknik

Üniversitesi, Özyeğin Üniversitesi, Piri Reis Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi, Siirt Üniversitesi, Sinop Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Toros Üniversitesi, Tunceli Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, Uşak Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

2. DAVETLİ KONUŞMACILAR

Yurtdışı

Ursula JONAS/Almanya

Yurtiçi

Doç. Dr. Hatice ŞAHİN/İzmir

Doç. Dr. Emine Sema BATU/Eskişehir

Tayyar KUZ/Ankara

Claire ÖZEL/Ankara

Ayşegül DERİN/İstanbul

3. DİĞER KATILIMCI KURUM/KURULUŞLAR

- Yükseköğretim Kurulu
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
- Sağlık Bakanlığı
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüğü
- Erzurum Valiliği
- Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanlığı
- Milli Eğitim İl Müdürlüğü
- Kuzey Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı

4. ÇALIŞMA GRUPLARININ DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLERİ

1. Grup: Engelli Farkındalığı

Engelli farkındalığı grubunda yer alan katılımcılar, toplumun engelli kavramından ne anladığı ve engelli kavramı için ideal ifadenin ne olması gerektiği konusunda toplumun engelli bireylere bakış açısını değerlendirmiş ve tartışmalar esnasında;

- Özürlü, engelli, sakat gibi tanımlamaların doğal bir ötekileştirmeyi çağrıştırdığı,
- Engelli bireyler için farklı kelimeler kullanılsa da bunların zamanla yine ötekileştirme kelimelerine dönüştüğü,
- Engelli bireyler için kullanılan kelimelerin önemli olmadığı, önemli olanın engelli bireylere davranış şeklinin olduğu,
- Engelli bireyler ile ilgili mevcut durumun günümüzdekinden daha kötüye gidebileceği ve bunun nedeninin ailelerin engelli bakım ücreti alabilmek için engelli çocuklar dünyaya getirebileceklerinin olduğu vurgulanmıştır.

Grup tartışmalarının ilk aşaması sonucunda, toplumun engelli algısını güçlendirmek için yapılması gereken öneriler belirlenerek aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

- Farkındalık derslerinin verilmesi sağlanmalıdır.
- Yasalardan önce altyapı çalışmalarının oluşturulması sağlanmalıdır.
- Engelli bireylerin engelsizlerle kaynaştırılması sağlanmalıdır.

- Bilgilendirme ve etkileşim çalışmaları artırılmalıdır.
- Farkındalığı artırmada kamu spotu ve broşürler kullanılmalıdır.
- Aile hekimlerinin ailelere farkındalık eğitimi vermesi sağlanmalıdır.
- Herkesin en az bir engelli bireyle bir gün geçirmesini sağlayacak bir kaynaşma etkinliği düzenlenmelidir.
- Engelli bireylerin kendilerini ifade edecekleri platformlar kurulmalıdır.
- Meslek gruplarına engelli farkındalığı eğitimi verilmelidir.
- Engelli bireylerin faydalanabileceği teknolojiler geliştirilmelidir.
- Din görevlilerine yönelik engelli farkındalığı çalışması yapılmalı ve toplumda farkındalık oluşturulmasında bizzat katılımları sağlanmalıdır.
- Farkındalık eğitimi, eğitim hayatının ilk yıllarından itibaren başlatılmalıdır.
- Engelli farkındalığı ile ilgili yasal zorunlulukların ön plana çıkarılması sağlanmalıdır.

Grup tartışmalarının ikinci kısmında engelli farkındalığını artırmak için üretilebilecek projeler tartışılmış ve ön plana çıkan projelerden bazıları aşağıda sıralanmıştır:

- A. “Engelsiz Empati Çadırları” kurulması: Bu proje, çeşitli materyaller kullanılarak engelsiz vatandaşların engelliliği kısmen de olsa yaşamasını, engelli bireyleri hissederek farkındalığın artmasını sağlayabilir.
- B. “Eğitmenlerin Eğitimi”: Akademisyenler, din görevlileri, özellikle okul öncesi öğretmenler ve diğer öğretmenlerin farkındalık eğitimi almaları sağlanabilir.
- C. “Bir Gün Bedensel Engelli Olma Deneyimi”: Bu projede, insanlara engelliliği yaşatarak farkındalık oluşturulması sağlanabilir.
- D. “Erken Yaşta Farkındalık Eğitiminin Arttırılması”: Hem oyuncu olarak hem de senarist olarak engelli bireylerin yer aldığı çizgi filmler kullanılarak farkındalığın artırılması sağlanabilir.
- E. “Aile Eğitimi”: Bu projeye, engelli yakını olmayan ailelerin farkındalık eğitimi almaları sağlanabilir.
- F. “Meslek Grupları İçin Yetişkin Eğitimi”: Bakanlıklar, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve gönüllülerden destek alınarak meslek grupları için farkındalık eğitimi çalışmalarının yapılması sağlanabilir.

2. Grup: Akademik Yaşam ve Kaynaştırma

Bu grupta yapılan değerlendirme ve öneriler sonucunda aşağıdaki hususların sonuç bildirgesinde yer alması gerektiği vurgulanmıştır:

- ÖSYM tercih aşamasında engelli öğrencilere karşı ayrımcılık içeren bir dil kullanılmaması sağlanmalıdır.
- Akademik yaşamda bütünlüğü sağlamak için herhangi bir dersten muaf tutulma hakkının kaldırılması, bunun yerine gerekli yasal ve ortam düzenlemelerinin yapılması sağlanmalıdır.

- Her engelli birey için üniversite yaşamına başlandığında bireysel olarak oryantasyon çalışmaları yapılmalı, engelsiz öğrencilerle ortak kullanım alanları ve çalışmalar sağlanmalıdır.
- Akademisyenlerin engelli öğrencilere karşı yaklaşım ve tutumlarının iyileştirilmesi sağlanmalıdır.
- Akademik yaşam sürecinde ötekileştirme ve ayrımcılık oluşturacak tutum ve davranışların önüne geçilmelidir.
- Disiplinler arası farklı çalışma alanları göz önüne alınarak alana yönelik alt yapı düzenlemeleri yapılmalıdır.
- Akademisyenlere yönelik değerlendirme anketleri uygulanmalıdır.
- Yükseköğretimde engelli eğitiminin tam ve eksiksiz uygulanabilmesi için yükseköğretim öncesi kaynaştırma çalışmalarının eksiksiz olması sağlanmalıdır.

3. Grup: Erişilebilirlik-Ulaşılabilirlik

Bu çalıştay grubunda “erişilebilirlik” ve “ulaşılabilirlik” başlıklarının ayrı ayrı tartışılması gerektiği kararlaştırıldıktan sonra birinci oturumda erişilebilirlik, ikinci oturumda ise ulaşılabilirlik konuları ele alınmıştır. Grup çalışma sonuçları ve öneriler aşağıda sıralanmıştır:

Erişilebilirlik;

- Engelli öğrenciler için kırtasiye ve basılı ders notlarına erişimin artırılması sağlanmalıdır.
- Engelli kişiye uygun elektronik ortamda ders notlarının erişime açılması sağlanmalıdır.
- Engelli kişinin ders materyallerini taşımadaki zorlukların önüne geçmek için bütün materyallere erişimini kolaylaştıracak dijital ortamın oluşturulması sağlanmalıdır.
- Engelli öğrencilerin istedikleri takdirde dersin ses kaydını alabilmesi için gerekli izinler ve kolaylıklar sağlanmalıdır. Kayda alınan dersin veya ders notlarının başka bir amaçla kullanılmayacağına dair taraflar arasında protokol imzalanmalıdır.
- Engelli öğrencinin derste not tutma engelini aşması için gerek duyulması halinde, bir komisyon tarafından görevlendirilecek yardımcı bir personelin istihdam edilmesi sağlanmalıdır. Bu personel bir burslu öğrenci olabileceği gibi ilgili birim tarafından ücret karşılığı görevlendirilen bir eleman da olabilir. İmkanlar ölçüsünde istihdam edilecek kişinin aynı bölüm/branşın olmasına özen gösterilmelidir.
- Uzaktan eğitim programlarında sesli betimleme, altyazı ve işaret dili kullanılması sağlanmalıdır.
- Engelli ve engelsiz öğrenciler ortak sınav yönergelerine tabi tutulmalıdır. Sınavlar aynı oturumda aynı zamanda yapılmalıdır. Sınav yönergelerindeki eksiklikler bir an önce giderilmelidir.
- İhtiyaç olduğu durumlarda sınavlarda bir okuyucu sağlanmalıdır.
- Öğrenci ile öğretim üyesi ders dönemi başında sınavın nasıl yapılacağını kararlaştırmalı ve sınav buna uygun yapılmalıdır.

- Web sayfasına yapılan bir duyuru, tanıtım videoları, yazı tipleri ve bütün içerik engelli öğrenciler dikkate alınarak hazırlanmalıdır.
- Ortak ve güçlü kütüphaneler kurulmalıdır.
- Uygulama ve bilgisayar laboratuvarları erişilebilirliğe uygun hale getirilmelidir.
- Ders programlarına “erişilebilirlik dersleri” eklenmelidir.
- YÖK bünyesinden bulunan tez veri sistemi erişilebilirliğe açılmalıdır.

Ulaşılabilirlik;

- Üniversite Yapı İşleri Daire Başkanlığına engellilere yönelik çalışmalarda kullanılmak üzere yeterli bütçenin ayrılması ve temini sağlanmalıdır.
- Ulaşılabilirliğin üniversite genelinde yeni yapılan projelerde göz önünde bulundurulması gerekmektedir.
- Mevcut binaların ulaşılabilirliğinin denetlenmesi ve bu konuda engelli kişilerin aktif rol alması sağlanmalıdır.
- Ulaşılabilirlik konusunda önceliklendirme yapılarak acil olanların tanımlanması ve stratejik bir plan sonucunda uygulanması gerekmektedir.
- Engelli bireyler için yapılacak ulaşılabilirlik düzenlemeleri ve mekânsal düzenlemelerde ilgili proje birimleri engelli birimleri ile iletişime geçmeli, gereken düzenlemelerde görüşleri alınmalıdır.
- YÖK, üniversitelerde engelli öğrencilere yönelik ulaşılabilirlik hususunda yapılması gerekenler için bir süre sınırlaması koymalıdır.
- Engelsiz kampüs sertifikası ile engellere yönelik çalışmaları yapan üniversiteler teşvik edilmeli ve bu sertifika belirli dönemlerde denetlenerek yenilenmelidir.
- Bölgesel toplantılarda ulaşılabilirlik eğitimi verilmelidir.
- Afet eylem planları engelli bireyleri de içerecek şekilde düzenlenmelidir.
- Yerel yönetimlerle işbirliği yapılarak üniversiteye ulaşımın da göz önünde bulundurulması sağlanmalıdır.
- Üniversite içinde ulaşılabilirliği artırmak için ring seferleri ve uygun trafik işaret-ışıkları konulmalıdır.

4. Grup: Engelli Öğrenci Birimleri

Bu çalışma grubunda üniversitelerin engelli birimlerinin kuruluş ve işleyişi hakkında tartışmalar yapılarak aşağıdaki hususların vurgulanmasına karar verilmiştir:

- Üniversite engelli öğrenci birimlerinin, YÖK çerçeve yönetmeliği dikkate alınarak hazırlanacak yönergeler doğrultusunda yapılandırılması sağlanmalıdır.
- Üniversite engelli öğrenci birimlerinde faaliyetlerinin yeterliliği ve sürekliliği açısından koordinatör, sekreter ve uzman istihdamı sağlanmalıdır.
- Engelli öğrenci birimlerinde istihdam edilecek personelin gerekli donanımına sahip olmasına dikkat edilmelidir.
- Engelli öğrenci birimlerinin bütçe kalemlerinin belirlenmesi ve bunun için yeterli ödeneğin ayrılması sağlanmalıdır.

- Engelli öğrenci birim koordinatörlüğü yapan akademik personelin, daha verimli çalışabilmesi ve daha çok zaman ayırabilmesi için ders yükünün azaltılması veya dersten muafiyeti sağlanmalıdır.
- Engelli öğrenci biriminde istihdam edilecek akademik ve idari personele, engelli bireyler ile ilgili yasal mevzuat hakkında gerekli eğitimin verilmesi sağlanmalıdır.
- Hazırlanacak yönetmelik ve yönergelerde, engelli öğrencileri rencide edebilecek ifade ve tanımlardan kaçınılmalıdır.
- Engelli öğrenci birimlerine yeterli fiziksel imkânlar sağlanmalıdır.
- Üniversite içerisinde yapılacak düzenlemelerde engelli öğrencilerin, akademik ve idari personelin katılımı sağlanmalıdır.
- Engelli öğrencilerinin engelli biriminden nasıl yararlanacakları açıkça belirtilmelidir.
- Üniversite engelli öğrenci birimleri psikolojik destek birimleri ile desteklenmelidir.
- Engelli birimlerinin kurulum ve çalışma koşullarının belirlenmesi için YÖK tarafından koordine edilecek toplantılar yapılmalıdır.
- Üniversite engelli öğrenci birimlerinin, birimle ilgili yapılacak organizasyonlara katılımları sağlanmalıdır.
- YÖKSİS' de bulunan engelli öğrenci birim koordinatör bilgilerinin güncel tutulması ve üniversitelerin birbiri ile iletişiminin sağlanması gereklidir.
- Engelli öğrenci birim faaliyetlerinin, üniversite yönetimlerince denetlenmesi sağlanmalıdır.

5. Grup: Engelli Danışmanlığı

“Engelli Danışmanlığı” başlıklı grup çalışmasında, uzun soluklu bir tartışma yapılmıştır. Yapıcı olan ve özeleştirici içeren bu tartışmalardan sonra aşağıdaki hususların vurgulanması kararlaştırılmıştır:

- Engelli bireylere yönelik üniversite öncesinde Akademik Uyum, Bireysel Uyum, Sosyal Uyum ve Fiziksel Uyum çalışmaları yapılmalı üniversite eğitimi sırasında bu çalışmalar eksiksiz devam ettirilmelidir.
- Engelli olduğunu saklayan (gizleyen) engelli öğrenciler için, engelli biriminde çalışacak uzman, sosyal çalışmacı, psikolog ve psikolojik danışman görevlendirilmesi sağlanmalıdır.
- Engelli Öğrenci Biriminde çalışan kişilerin belirli periyotlarla hizmet içi eğitimden geçmesi sağlanmalıdır.
- Engelli biriminde kayıtlı olmayan engelli öğrencilere yönelik, engellerini kabullenmeleri ve birime kaydolmaları yönünde uyum etkinliklerinin düzenlenmesi sağlanmalıdır.
- Engelli öğrencinin kendisini ifade edebilmesi için rektörlükler bünyesinde kurulacak Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Merkezi veya Kariyer ve Gelişim Merkezleri'ne yönlendirilmeleri sağlanmalıdır.
- Engelli Öğrenci Birimi koordinatörlüğü; üniversitelerin tüm birimlerinde süper vizyon ve hizmet içi eğitim alanların tercih edildiği engelli öğrenci akademik

danışmanlarının bulundurulması ve bu danışmanın engelli ile birim arasında koordinasyonu gerçekleştirmesi sağlanmalıdır.

- Engelli Öğrenci Birimi'nde görev alacak alanında uzman gönüllü kişilere, hizmet içi eğitimi sağlandıktan sonra görev verilmelidir.
- Gerekli görüldüğü takdirde, engelli öğrenci aile bireylerinin de eğitimden geçirilmesi sağlanmalıdır.
- Akademik danışmanlıklarda gönüllülük esas alınmalıdır ve bu danışmanlık ek ders yükü yönünden değerlendirmeye alınmalıdır.
- Akademik Danışmanlık Yönergesi'nin hazırlanmasında engelli bireylerin de görüşleri dikkate alınmalıdır.
- Üniversite yönetimi veya öğrenci toplulukları tarafından engellerin ortaya çıkarılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Öğrenci topluluklarında gönüllü öğrencilerin akran danışman olarak seçilmesi sağlanmalı, akran danışman olarak görev alacak öğrencilerin uzman kişiler tarafından eğitimi sağlanmalıdır.

6. Grup: Engelli Bireylere Yönelik Düzenlemeler

Bu grupta yapılan tartışma ve yorumlamalardan sonra aşağıdaki hususların sonuç bildirgesinde yer almasına karar verilmiştir:

- Engelli öğrencilerle iletişim içinde olanlara yönelik davranış eğitiminin verilmesi sağlanmalıdır.
- Yapılan düzenlemelerde yer alacak eğitim ve farkındalığın geliştirilmesiyle ilgili konularda engelli bireylerin görüşüne de yer verilmelidir.
- Engelli bireylere yönelik politikalar oluşturulurken sosyal medyanın da paydaş olması sağlanmalıdır.
- Yapılan yasal düzenlemeler sırasında komisyonlarda engel gruplarına ait temsilcilere yer verilmeli ve denetleme grupları içerisinde engelli bireyler de bulunmalıdır.
- Toplumun engelli bireyler ve engellilik yönünden bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır.
- Üniversitelerde yapılacak çevre düzenlemeleri ve fiziksel alanların uygun hale getirilişi sırasında engelli öğrencilerin katılımı ve öğretim elemanlarının buna destek vermesi sağlanmalıdır.
- YÖK'e gönderilecek faaliyet raporlarının engelli öğretim elemanı ve/veya engelli öğrenci temsilcileri tarafından hazırlanması sağlanmalıdır.
- Engelli bireylere yönelik düzenlemeler yapılırken bu konuda deneyimi olan kişilerin görüş ve önerilerine başvurulmalıdır.
- YÖK engelli komisyonunda her engel grubundan bir temsilcinin olması sağlanmalıdır.
- Çalıştaylarda engelli öğrencilere daha çok söz hakkı tanınması sağlanmalıdır.
- Amfiler, kütüphaneler, ödünç alma bankoları ve öğrenci işleri büroları, işitme engelli bireyleri için uygun donanım ile donatılmalıdır.

- Üniversitelerde engelli bireylere uygun mimaride merkezlerin açılması ve bu merkezlerde gerçekleştirilecek sağlıklı yaşam projelerine engelli bireylerin katılımı sağlanmalıdır.
- Eğitim müfredatları planlanırken engelli farkındalığına yönelik derslerin yer almasına özen gösterilmelidir.

7. Grup: Bölgesel Toplantılar

Bu çalıştay grubunda bazı bölgelerde başlatılmış olan ve yararlı olduğu ifade edilen dar kapsamlı ve bölgelere yönelik çözümlerin üretildiği toplantıların önemi tartışılmış ve aşağıdaki hususların çalıştay sonuç bildirgesinde yer alması uygun bulunmuştur:

- Üniversitelerin engelli öğrenci birimlerinin kurulması ve çalışma esaslarının belirlenmesi ivedilikle yapılmalıdır.
- Birimlerin yürüttükleri çalışmalar sırasında edinilen deneyimlerin birimler arasında aktarımını sağlamak ve dil birliği oluşturmak için bölgesel toplantıların yapılması desteklenmelidir.
- Bölgesel toplantıların her eğitim-öğretim döneminde 3-4 kez yapılması sağlanmalıdır.
- Bölgesel toplantı organizasyonu bir sekretarya tarafından organize edilmeli, gündem oluşturulurken katılımcı üniversitelerin görüşü alınmalı ve toplantı kararları rapor haline getirilmelidir. Bu raporlardan üniversite rektörlükleri haberdar edilmelidir.
- Bölgesel toplantılar, coğrafi Nuts 2 sınıflamasına göre düzenlenmelidir.
- Bölgesel toplantılarda daha çok bölgesel sorunlar ele alınmalı ve toplantı gündemini katılımcı üniversitelerin özel sorunları oluşturmalıdır.
- Bölgesel toplantılar, çalıştaylara alternatif olarak düşünülmemelidir.
- Bölgesel toplantıların yapılacağı yer ve toplantı giderleri üniversite üst yönetimlerince çözümlenmelidir.

5. ÇALIŞTAY SONUCU

1. 15-17 Mayıs 2014 tarihleri arasında Atatürk Üniversitesi'nde gerçekleştirilen "8. Engelsiz Üniversiteler Çalıştayı" başarıyla sonuçlandırılmıştır.
2. Çalıştay sırasında engellilik konusunda deneyimi olan yerli ve yabancı uzman/bilim adamları tarafından konferans ve sunumlar yaptırılmıştır.
3. Ana teması "kaynaştırma" olarak belirlenen çalıştayda engelli bireylere yönelik çok sayıda konu başlığı öne çıkarılarak gruplarda tartışılması sağlanmıştır.
4. Çalıştay gruplarının hassasiyetle üzerinde durdukları konular ve öneriler raporda detaylı olarak belirtilmiştir.
5. Toplumsal dinamikler içinde engelliliğin "dışlanmışlık" ve "ayrımcılık" olarak algılanmaması için kurumların engellilik strateji ve politikalarını belirlerken "kaynaşma ve birlikte olma" temelinde "bütünleyici" uygulamaları önceleyen bir yaklaşımla hareket etmeleri gerektiği vurgulanmıştır.

6. Üniversitelerin engelleri aşmada vardıkları noktaların bir sonraki çalıştayda ayrı bir konu başlığı olarak ele alınıp değerlendirilmesi ve karşılıklı bilgi alış-verişi sağlanması gerektiği üzerinde hassasiyetle durulmuştur.
7. 2015 yılında yapılacak "9. Engelsiz Üniversiteler Çalıştayı"nın, yapılan gizli oylama sonucu Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi tarafından organize edilmesine karar verilmiştir.

ÇALIŞTAY DÜZENLEME VE YÜRÜTME KURULU ADINA

Prof. Dr. Hikmet KOÇAK
Atatürk Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Nuri BAKAN
Çalıştay Başkanı

ENGELSİZ ÖĞRENCİ BİRİMİ

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Atatürk Üniversitesi Kampüsü 25240 Erzurum / TÜRKİYE

Tlf : 0442 231 58 57 Fax : 0442 2231 58 91 e-mail: engelsiz@atauni.edu.tr